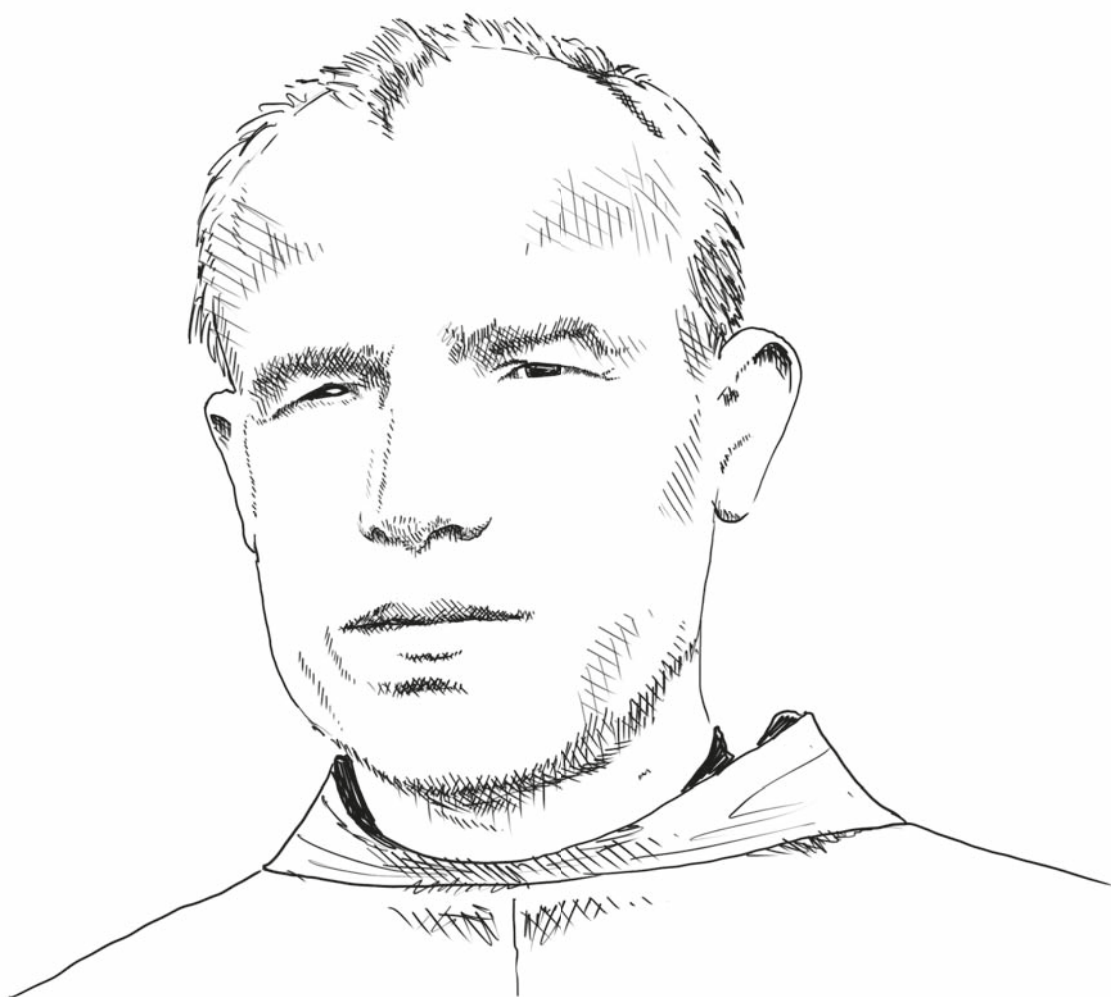




fra Krsto Kraljević

DE FAMILIA

Promišljajući o životu fra Krste Kraljevića, misli me vode u djetinjstvo i ljetne školske praznike. Volio sam ih provoditi kod bake i djeda u Grljevićima. Iako Grljevići danas izgledaju kao da je vrijeme stalo i nema baš novoga naraštaja, posebnost je u miru i bezbrižnosti koje nude. Šetnjom kroz selo danas susrećemo tek pokoju stariju osobu u hladovini okućnica i zvuk cvrčaka pod ljetnom žegom. Stariji se prisjećaju uspomena na mlađe dane, a novijih se stvara sve manje jer mladosti gotovo da i nema.

U Grljevićima se 21. ožujka 1895. rodio i naš fra Krsto Kraljević. Na krštenju roditelji su mu nadjenuli ime Nikola. U to vrijeme Grljevići su vrvjeli od života. Sigurno je bilo teško preživjeti. Uglavnom su se ljudi bavili sadnjom duhana, koji u bezvodnom mjestu, na tvrdoj crvenici, nije bilo lagano uzgajati. Kao što piše fra Častimir Majić u svome djelu *U nebo zagledani*, bilo je to mjesto: „gdje se legu orlovi i gdje u proljeće opojni mirisi tilovine ispunjaju zračne prostore toga podneblja.”

Pučku školu pohađao je u župi Rasno. Trebalo je dosta propješačiti cestom preko Kosmaja, koja i danas izgleda kao da je iz toga vremena. Kasnije se spominje da je pohađao gimnaziju na Širokom Brijegu od 1908. do 1918. U novicijat je stupio 1914. godine s još devetoricom kandidata. Svoje prve redovničke zavjete položio je na Humcu 1915. godine u ruke provincijala fra Duje Ostojića. Filozofsko-teološki studij započeo je na Franjevačkoj bogosloviji u Mostaru 1918. godine i imao je



Široki Brijeg 1924.
godine, fra Krsto
stoji prvi sdesna

*fra Krsto Kraljević s
braćom u Konjicu na
svetkovinu svetog Franje
1926. godine,
sjedi prvi sdesna*



veoma dobre rezultate. Te godine položio je i svečane zavjete u ruke provincijala fra Davida Nevistića. Nakon Mostara studij je nastavio u inozemstvu: najprije u Zagrebu 1919./20., potom u Beču 1920./21., te u Fribourgu 1921./22. Za svećenika ga je 1921. godine u Beču zareadio nadbiskup Francesco Marchetti-Selvaggiani, apostolski nuncij u Austriji. Iste godine u Beču je proslavio i svoju mladu misu.

Odmah po povratku iz Fribourga 1922. godine postaje profesor na širokobriješkoj gimnaziji, gdje ostaje do proljeća 1924., kada odlazi na Humac na službu kapelana.

Umjesto odlaska na daljnje školovanje, fra Krstu je zahvatila teška bolest koja će mu otežati njegovo daljnje djelovanje na njivi Gospodnjoj. Iako je nakon dvije godine premješten u Jablanicu, tu se ne zadržava dugo. Provincijal ga zbog vidne duševne bolesti vraća ponovno na Humac 1927. godine.

Od tada počinje fra Krstina Kalvarija. Pokušavao je pronaći rješenja za svoju bolest. Najprije je boravio u Slanom, potom, nezadovoljan životom u Slanom, odlučuje se obratiti biskupu Alojziju Mišiću da ga primi među dijecezanski kler. Iako je biskup bio voljan primiti fra Krstu, dolazi do raznih poteškoća oko sekularizacije i prijelaz se nije dogodio. Fra Krsto je iz Slanog svojevoljno otišao živjeti sa svojim bratom u rodne Grljeviće.

Nisu to bili laki dani za fra Krstu. Prolazio je kroz velike borbe s bolešću, a moguće je i da ga braća franjevci nisu uvijek razumjeli. Vjerojatno je doživljavao i određene nelagode te osjećao kako u samostanu možda samo smeta i da od njega nema posebne koristi.

Unatoč svemu ostao je revan redovnik. Kako svjedoče njegovi poznanici: „Posred njiva bio je jedan mali prostor, staza, po kojoj bi se on cijeli dan šetao i molio krunicu“. Neminovno je da je i tijekom boravka izvan samostana utirao i grljevačke staze u brdu Borajna iznad Kraljevića kuća, u Mažikovini ili Rupiću, parcelama kako su ih

nazivali. Živio je po onoj Pavlovoj: „Bez prestanka se molite! U svemu zahvaljujte! Jer to je za vas volja Božja u Kristu Isusu.“ (1 Sol 5,17-18).

Više od tri godine živio je u dopuštenom boravku izvan redovničke kuće. Spomen na njega ponovno pronalazimo 1934. godine u Slanom. Nakon što provincijal i generalni ministar ne dopuštaju fra Krstinu ponovnu eksklaustraciju, odlučuje prijeći u zagrebačku provinciju. Tamo nije dobro prihvaćen i brzo se vraća u matičnu provinciju u Hercegovinu. Boravio je godinu dana na Humcu, od 1936. do 1937., kada je premješten opet u Slano. Postoji dopis gvardijana fra Božidara Ćorića iz 1939. godine u kojem piše o fra Krstinom lošem zdravstvenom stanju.

Nakon Slanog kratko je proboravio u Tomislavgradu 1943. godine. Potom iz Tomislavgrada odlazi u matični samostan na Široki Brijeg. Fra Krsto je bio toliko bolestan da nije ni shvaćao da je ratno stanje. Fra Marko Dragičević svjedoči: „Kad se već borba vodila, a on o tome nije znao, i kada bi bio onaj tutanj, on bi govorio: „Koji đavli tamo klapaju!?“.

Kad su ga partizani odveli na pogubljenje, rekli su mu: „Hajde ti, družo!“, na što im je odgovorio: „Nisam ja drug, ja sam brat!“ Živio je kao pravi manji brat, uvijek skromno i povučeno, ne ističući sebe ispred drugih. Odlikovali su ga jednostavnost, pobožnost i smirenost.

Ubijen je s ostalom jedanaesticom koji su bili u širokobriješkom samostanu. Pokopan je 1971. godine u širokobriješkoj crkvi, dvije godine nakon što su mu ekshumirani tjelesni ostatci.

Kao da se u životu fra Krste ostvaruju stihovi Tina Ujevića:

„Kako je teško biti slab,
kako je teško biti sam,
i biti star, a biti mlad!

I biti slab, i nemoćan
sam bez igdje ikoga,
i nemiran, i očajan.

I gaziti po cestama,
i biti gažen u blatu,
bez sjaja zvijezde na nebu.“

Gazio je tako po blatnjavim cestama svojega života i fra Krsto. Noseći teret bolesti i nerazumijevanja, fra Krsto je svoj križni put prolazio u tišini zagledan u Kristov križ.

Gospodine Isuse Kriste, daj nam da, zagledani u tvoj sveti križ, prihvatimo svoje križeve s vjerom, nadom i ljubavlju te da po njima hodimo putem koji vodi u vječno zajedništvo s tobom. Koji živiš i kraljuješ s Ocem u jedinstvu Duha Svetoga, Bog, po sve vijeke vjekova. Amen.

fra Danijel Milićević

SLUGA BOŽJI FRA ANDRIJA TOPIĆ I 49 BRAĆE

SVJEDOCI VJERE

Zagreb, 2026.